

ВПЛИВ ГРУПОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РОЗВИТОК МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Колеснік К.А.

*асистент кафедри дошкільної та початкової освіти
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського*

Анотація. Стаття присвячена одній з актуальних проблем сучасної дошкільної лінгводидактики – розвитку мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку під час групової діяльності. Мета і зміст навчання більш успішно досягаються з допомогою варіювання організаційних форм навчання. Особлива увага приділяється розвитку мовленнєвих здібностей старших дошкільників. Надана характеристика понять «групова навчальна діяльність», «мовленнєва комунікація».

Ключові слова: форма організації, групова діяльність, мовленнєва компетентність, діти старшого дошкільного віку.

Аннотация. Статья посвящена одной из актуальных проблем современного дошкольного лингводидактики - развитию речевой компетентности детей дошкольного возраста при групповой деятельности. Цель и содержание обучения более успешно достигаются с помощью варьирования организационных форм обучения. Особое внимание уделяется развитию речевых способностей старших дошкольников. Дана характеристика понятий «групповая учебная деятельность», «речевая коммуникация».

Ключевые слова: форма организации, групповая деятельность, речевая компетентность, дети старшего дошкольного возраста.

Abstract. The article is devoted to one of the pressing problems of modern preschool linguodidactics - the development of speech competence of children of preschool age during group activity. The purpose and content of learning more successfully achieved through the variation of organizational learning forms.

Particular attention is paid to the development of speech abilities of senior preschool children. Characterization of the concepts of «group educational activity», «speech communication» is given.

Key words: form of organization, group activity, speech competence, children of the senior preschool age.

Сучасний дошкільний навчальний заклад потребує ефективного вирішення проблеми організації групової роботи дітей старшого дошкільного віку, адже важливо, щоб навчальний процес став для дітей не тільки оволодінням знаннями, без яких вони не зможуть обійтися у повсякденному житті, але й викликав естетичне задоволення, палке бажання йти шляхом свого розвитку, долаючи складні ділянки у навчанні, обходячи невиразність та звичне ставлення до нього, знаходячи кожного разу щось нове, привабливе і цікаве у почутому, побаченому й пережитому.

Дошкільний навчальний заклад потребує нових нетрадиційних ідей, теорій, що відповідали б оптимальному розвитку дитини, сучасним потребам людства. І тому важливу роль відіграє групове навчання, в основу якого потрібно покласти використання різних засобів, підходів до розвитку дитини.

Дитячий садок — це, образно кажучи, тонкий і чутливий музичний інструмент, який творить мелодію людської гармонії, що впливає на душу кожного вихованця, але творить лише тоді, коли цей інструмент добре настроєний, а настроює його особистість педагога, вихователя.

Групова навчальна діяльність – це форма організації навчання в малих групах дітей, об'єднаних загальною навчальною метою в опосередкованому керівництві вихователем і в співпраці з дітьми дошкільного віку.

Групова діяльність є необхідною для навчального процесу. Нетрадиційні методики сприяють відродженню гуманістичних ідеалів і цінностей, творчого духу народу. Як свідчить педагогічна практика, діти старшого дошкільного віку зацікавлено ставляться до активних форм організації навчальної діяльності – групових, парних, які дозволяють реалізувати їхнє природне прагнення до

спілкування, взаємодопомоги і співробітництва, допомагають стати активними суб'єктами навчального процесу.

Групова робота полягає у спільних зусиллях учнів щодо вирішення поставлених учителем завдань. Вони здійснюють планування, обговорення і вибір способів вирішення навчально-пізнавальних завдань, взаємоконтроль і взаємооцінку [3, 152].

Мосьпан Н.В. виокремлює наступні завдання групової навчальної діяльності:

- навчити дітей старшого дошкільного віку співпраці у виконанні групових завдань;
- стимулювати моральні переживання взаємного навчання, зацікавленості в успіху товариша;
- формувати рефлексивні компоненти навчальної діяльності: цілеспрямованість, планування, контроль;
- поєднувати фронтальну, індивідуальну та групову форми навчальної діяльності, що дає змогу вдало компенсувати недоліки фронтальної та індивідуальної діяльності;
- формувати комунікативні вміння дітей.

Важливо усвідомити, що у дошкільному навчальному закладі формується не просто особистість, а виховується мовна особистість з відповідними ціннісними орієнтирами, розвиненими комунікативними можливостями.

Мовленнєва комунікація, на нашу думку, - це спілкування людей, яке включає у широкому розумінні не тільки розмову, бесіду, але й будь-яку взаємодію з метою обміну інформацією.

Мовленнєва діяльність – є активний, цілеспрямований, мотивований, предметний процес передачі і сприймання сформульованої засобами мови думки, інформації, спрямований на задоволення комунікативно-пізнавальної потреби людини у процесі спілкування [1, 57].

Мовленнєва діяльність дошкільників набуває творчого забарвлення за умов розвиненості гнучкого, асоціативного мислення, уміння переборювати

стереотипи та знаходити спільне у протилежних речах, уміння оригінально поєднувати слова тощо. Необхідний розвивальний потенціал містять завдання асоціативного характеру, вправи на протиставлення.

Словесна творчість – могутній стимул духовного життя дитини, високоефективний засіб її духовного розвитку, джерело натхнення в оволодінні мовою, мовленнєвою культурою, надійний засіб самовираження, самоутвердження особистості.

Базовою основою словесної творчості є розвиток мовного чуття — тонкого, уважного, вдумливого ставлення до слова, рідної мови. Слово вчить бачити, відчувати, захоплюватись. Завдання вчителя полягає в тому, щоб у душі кожної дитини жило чутливе слово. Мовлення дітей, яке не розвивається на основі конкретного образного бачення світу, є засушеною квіткою. А коли дитина зрозуміє, відчує красу рідного слова, вона проймається любов'ю до мови. Отже, кожне заняття рідної мови має нести в собі позитивний заряд, повинен бути насичений красою, любов'ю, радістю.

Стійкий інтерес до мовленнєвої діяльності вихователь зможе збудити тоді, коли зуміє залучити кожного до спільних переживань, захопити вихованців предметом розмови, щоб група стала єдиним спільним колективом. Та ще важливіше (і набагато складніше) допомогти дитині усвідомити власну роль у спільному пошуку, зв'язок із товаришами.

Мовленнєво-групові дії спрямовані на інших учасників групової діяльності. У процесі якої дитина користується як діалогічним (діалог, полілог), так і монологічним мовленням. Саме в груповій діяльності яскраво виявляється образність і виразність дитячого мовлення, в якому поєднується мовні та немовні засоби виразності.

Оволодіння діяльністю охоплює такі взаємопов'язані між собою властивості особистості: ініціативність, активність, дружелюбність, взаємодопомогу, свободу вибору і відповідальність. Це пробуджує фантазію, й уявлення, прагнення творити. Впевненість у своїх можливостях дарує дітям цікавіше спілкуватися між собою, з дорослими, з книгою, довкіллям. Дитина

усвідомлює себе як частину колективу тоді, коли може здійснити діяльність за своєю ініціативою та ініціативою членів колективу й уявити собі її наслідки. А це дошкільник може зробити тільки завдяки мовленню, адже це основний засіб спілкування, впевненість у тому, що тебе зрозуміють.

Застосування групових завдань у навчальному процесі має на меті навчити дітей старшого дошкільного віку розв'язувати нові незвичні завдання шляхом аналогізування й комбінування; активізувати для цього свої інтелектуальні та творчі сили, спрямовувати їх на знаходження спільного рішення нового завдання, а також вивчати й повторювати навчальний матеріал незвичним та ефективним способом.

Таким чином, ефективність навчального процесу значною мірою залежить від уміння вихователя грамотно вибрати і правильно організувати ту чи іншу форму проведення заняття. Отже, спілкування і співпраця дошкільників — один із основних принципів формування особистості в системі навчання.

Список використаних джерел:

1. Мамаєва Т.М. Активізація мовленнєвої творчості дітей // Початкове навчання та виховання. – 2007. – Лютий (№6). – С. 2 – 4.
2. Поніманська Т. Дошкільна педагогіка: підручник // Тамара Поніманська. – 3-тє вид., випр. – К. : Академвидав, 2015. – 448 с.
3. Химинець В.В. Інновації в початковій школі // В.В.Химинець, М.Ю.Кірик. – Ужгород : Інформаційно-видавничий центр ЗІППО, 2008. – 344с.

1. Колеснік К.А. Вплив групової діяльності на розвиток мовленнєвої компетентності дітей старшого дошкільного віку // Розвиток особистості молодшого школяра : сучасні реалії та перспективи : Матеріали III науково-практичної інтернет конференції молодих науковців та студентів / Упорядники : О.І. Кіліченко, Л.І. Хімчук. - Випуск 4. - Івано-Франківськ, 2017. - С. 210-212.